

POSTANOWIENIE

Dnia 17 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Redzik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Tomasz Przesławski

w sprawie ze skargi D. O.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym we Wrocławiu w sprawie o sygn.
I ACa [...],

z udziałem Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej
i Spraw Publicznych 17 grudnia 2025 r.,

1. oddala skargę,

**2. umarza postępowanie w przedmiocie wniosku o zwolnienie
od kosztów sądowych.**

Tomasz Demendecki Adam Redzik Tomasz Przesławski

UZASADNIENIE

I.

I.1. Skargą na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy
bez nieuzasadnionej zwłoki datowaną na 15 września 2025 r. D. O. (dalej także:
„Skarżący”), wniósł o:

1. stwierdzenie, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym we Wrocławiu,
w sprawie o sygn. I ACa [...] nastąpiła przewlekłość postępowania;

2. przyznanie na rzecz Skarżącego kwoty 2.000 zł;
3. zwolnienie od kosztów sądowych w zakresie opłaty od skargi.

Uzasadniając wniesioną skargę Skarżący wskazał, że postępowanie w sprawie I ACa [...] trwa dłużej niż jest to konieczne dla wyjaśnienia okoliczności faktycznych i prawnych sprawy. Odnosząc się do wniosku o zwolnienie od opłaty od skargi podał, że od 2015 r. przebywa w zakładzie karnym w którym nie pracuje ze względu na problemy zdrowotne. Skarżący do wniosku załączył oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania, z którego wynika, że nie dysponuje żadnym majątkiem i nie ma żadnych dochodów.

I.2. W odpowiedzi na skargę na przewlekłość postępowania z 2 października 2025 r. Prezes Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu zgłosił swój udział w sprawie i wniósł o oddalenie skargi.

II.

II.1. 22 maja 2023 r. do Sądu Okręgowego w Opolu wpłynął pozew Skarżącego przeciwko S. P. – D. Z. K. w S. O.. Sprawa została zarejestrowana pod sygn. I C [...].

II.2. Postanowieniem z 19 czerwca 2023 r., sygn. I C [...] Sąd Okręgowy w Opolu zwolnił Skarżącego od kosztów sądowych w całości.

II.3. 30 maja 2025 r. wydano wyrok w sprawie I C [...].

II.4. 10 lipca 2025 r. do Sądu Okręgowego w Opolu wpłynęła apelacja Skarżącego wraz z wnioskiem o zwolnienie od opłaty od apelacji. Akta sprawy wraz z apelacją wpłynęły do Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu 6 sierpnia 2025 r.

II.5. 7 sierpnia 2025 r. sporządzono raport z losowania – przydziału w sprawie I LACa 2023/25 sędziego referenta. 20 sierpnia 2025 r. zarządzono doręczenie odpis apelacji stronie przeciwnej. Zarządzenie zostało wykonane 22 września

2025 r. Tego samego dnia wydano postanowienie, na podstawie którego umorzono postępowanie w przedmiocie wniosku Skarżącego o zwolnienie od kosztów sądowych w zakresie opłaty sądowej od apelacji. Ponadto zarządzono doręczenie odpisu postanowienia Skarżącemu oraz zawiadomienie Skarżącego o składzie rozpoznającym apelację.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

III.1. Według art. 2 ust. 1 ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn.: Dz.U. 2023 poz. 1725, dalej: u.s.p.p.) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

W myśl art. 2 ust. 2 u.s.p.p. dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

III.2. W ustawie o skardze na przewlekłość postępowania nie określono, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W orzecznictwie przyjmuje się, że pod pojęciem tym należy rozumieć

wielomiesięczną beczynność sądu, polegającą na niewyznaczeniu rozprawy bądź niepodjęciu czynności (m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 grudnia 2018 r., I NSP 40/18; z 11 września 2019 r., I NSP 88/19; z 14 listopada 2019 r., I NSP 151/19; z 12 maja 2020 r., I NSP 37/20; z 27 października 2020 r., I NSP 151/20). W odniesieniu do postępowania apelacyjnego wskazuje się, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku beczynności sądu drugiej instancji, polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18; z 6 września 2019 r., I NSP 74/19; z 31 października 2019 r., I NSP 134/19; z 19 grudnia 2019 r., I NSP 173/19).

Podobnie przesłanki stwierdzenia przewlekłości postępowania określa ETPC, który ocenia, czy przewlekłość postępowania jest nieuzasadniona, w świetle szczególnych warunków sprawy i przy uwzględnieniu takich kryteriów, jak skomplikowanie (stopień złożoności) sprawy, zachowanie stron i organów prowadzących sprawę oraz znaczenia materii objętej skargą (zob. np. wyroki ETPC: z 14 stycznia 2003 r., skarga nr 39505/98, w sprawie W.M. przeciwko Polsce; zob. też M.A. Nowicki, Europejski Trybunał Praw Człowieka – orzecznictwo, Tom I – Prawo do rzetelnego procesu sądowego, Kraków 2001, s. 46 i n. oraz powołane tam orzecznictwo tego Trybunału, a także postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Utrwalone orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka uznaje przy tym, że sprawa jest prowadzona przewlekłe, jeżeli trwa dłużej niż trzy lata w pierwszej instancji (zob. np. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 10 lipca 1984 r. w sprawie Guincho przeciwko Portugalii, nr 8990/80), a w dwóch instancjach powyżej pięciu lat (zob. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 7 lutego 2006 r. sprawie Donnadieu przeciwko Francji, nr 19249/02). Opóźnienie zaistniałe w trakcie jednej z faz postępowania jest dopuszczalne, pod warunkiem, że łączny czas trwania postępowania nie jest nadmiernie długi (wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 8 grudnia 1983 r. w sprawie Pretto i inni v. Włochy; skarga nr 7984/77, zob. też postanowienia

Sądu Najwyższego: z 4 stycznia 2023 r., I NSP 294/22; z 10 maja 2023 r., I NSP 35/23).

III.2. Akta sprawy wpłynęły do Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu 6 sierpnia 2025 r. Dzień później sporządzono raport z losowania – przydziału w sprawie sędziego referenta. 20 sierpnia 2025 r. odpis apelacji doręczono stronie przeciwnej. Tego samego dnia rozpoznano wniosek Skarżącego w przedmiocie opłaty od apelacji a ponadto zarządzono zawiadomienie stron o składzie sądu wylosowanym do rozpoznania sprawy.

Przedstawiony przebieg kolejnych czynności podejmowanych przez sąd apelacyjny wskazuje na to, że są one adekwatne do aktualnego stanu sprawy, zaś okresy pomiędzy kolejnymi czynnościami nie przekraczają kilkunastu dni. Zważyć należy, że rozpatrywana skarga została wniesiona nieco ponad miesiąc od wpływu apelacji do Sądu Apelacyjnego. Nawet w najlepiej zorganizowanym systemie sądownictwa nie sposób oczekiwać, że sprawa zostanie rozpoznana natychmiast. Sprawy muszą być rozpoznawane według kolejności wpływu, a uwzględniając standardy wyznaczone przez orzecznictwo międzynarodowe, czas trwania ocenianego postępowania (obejmującego także postępowanie przed sądem I instancji) nie jest nadmiernie długi.

Z tych wszystkich względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1 u.s.p.p. orzekł jak w sentencji postanowienia, oddalając skargę.

III.3. Postanowieniem z 19 czerwca 2023 r., sygn. I C [...] Sąd Okręgowy w Opolu zwolnił Skarżącego od kosztów sądowych w całości. W konsekwencji wydanie orzeczenia w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych należało uznać za zbędne. Postępowanie w tym zakresie należało więc umorzyć na podstawie art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość w zw. z art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398²¹ w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 355 k.p.c.

Tomasz Demendecki Adam Redzik Tomasz Przesławski

sk

[a.t]